

2009/2010 gripo sezono epidemiologiniai ypatumai ir šiandienos aktualijos

Nerija Kuprevičienė

Valstybinė visuomenės sveikatos priežiūros tarnyba prie
Sveikatos apsaugos ministerijos

Gripo keliamo našta – visokeriopa

1. rimta liga, galinti sukelti mirtį
2. nustatoma daug nesunkių arba vidutinio sunkumo susirgimų, dėl kurių padaugėja nedarbingumo dėl ligos atvejų ir mažėja darbuotojų našumas
3. Abu veiksniai daro didelį poveikį ekonomikai

Viruso išskyrimas iš žmogaus organizmo

- “ Pradžia - inkubacijos periodo pabaigoje
- “ Intensyviausiai - pirmomis ligos dienomis
- “ Gali tęstis sveikimo periode
- “ Suaugusiems 5-7 dienos, o vaikams 10 d. ir ilgiau (retais atvejais 20-40 d. ir ilgiau)

- “ Epidemijų metu būna ir sveikų virusų nešiotojų

- “ 0,1 μ l aerozolio yra daugiau kaip 100 virionų
- “ Infekcinė dozė žmogui: 100-1000 virionų

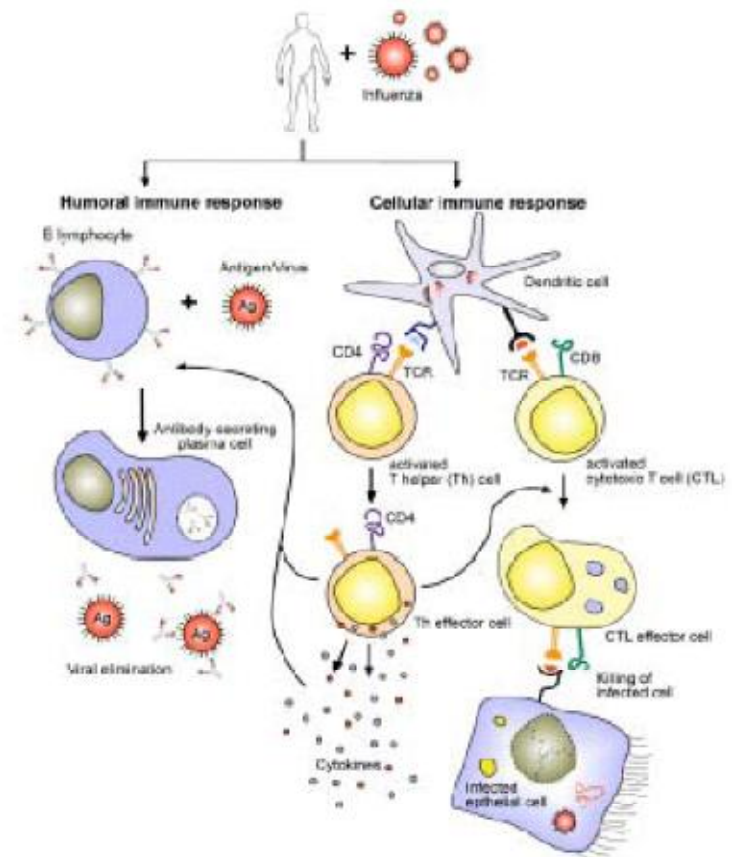
Perdavimo mechanizmas

Gripo virusas nuo žmogaus žmogui gali būti perduotas:

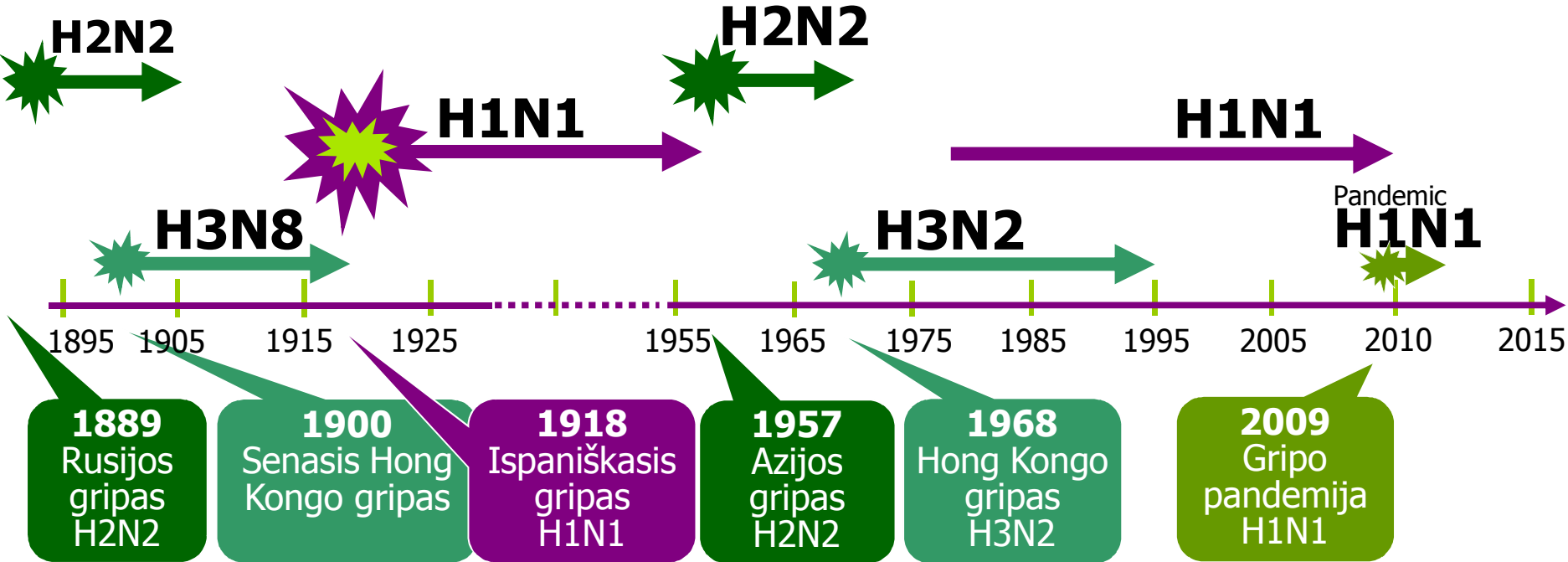
- “ oro-lašeliniau (kolektyvuose dažniausiai)
- “ aerosoliniu
- “ netiesioginio kontakto būdu (rankos)

Imunitetas

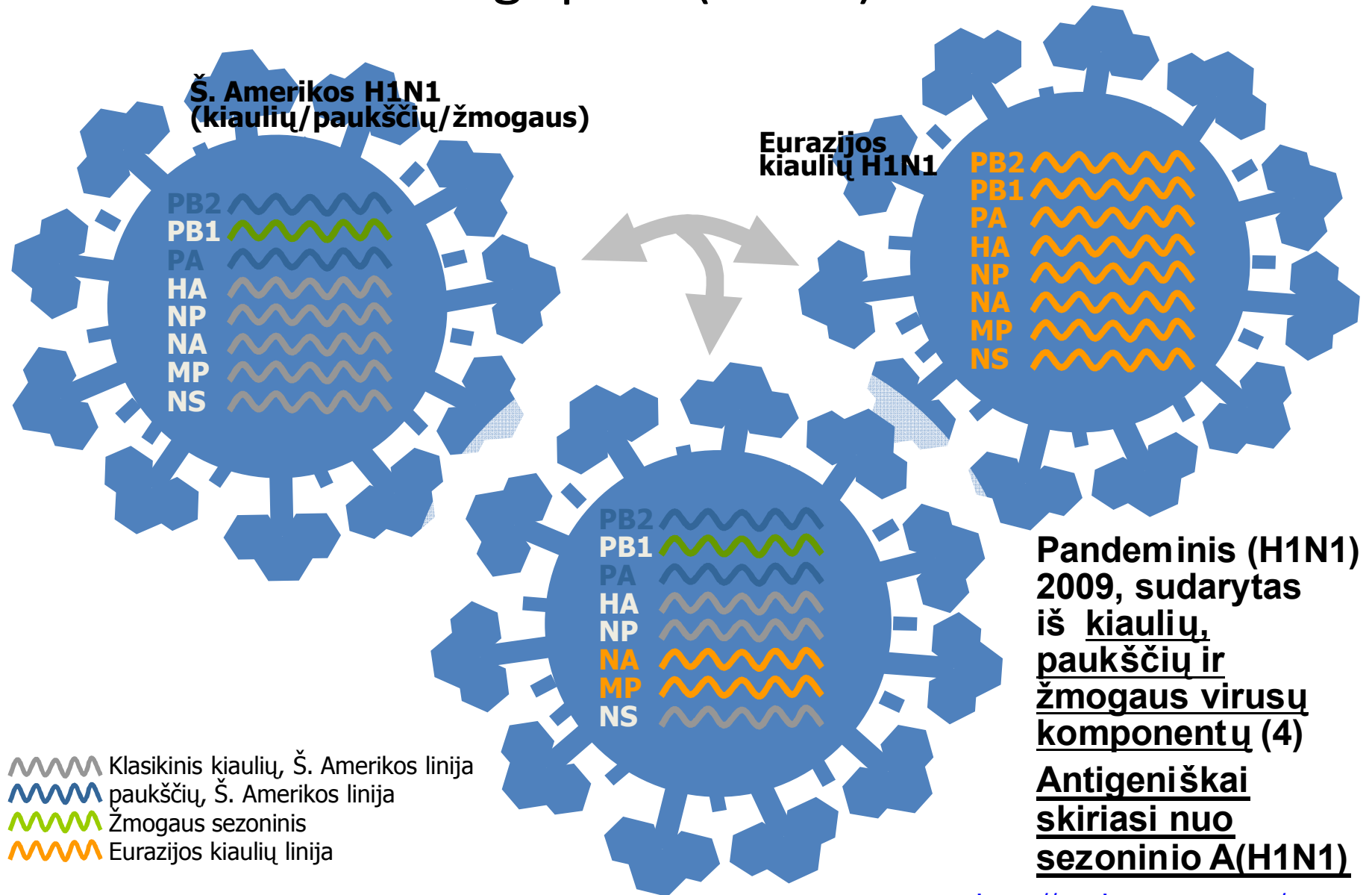
- “ Sukeliamas tiek humoralinio, tiek ląstelinio imuniteto atsakas
- “ Persirgus - **ilgalaikis imunitetas tik homologiniam** virusui
- “ Retais atvejais - kryžminis imunitetas viruso potipiams
- “ **Neišsivysto kryžminis imunitetas viruso tipams (A, B, C)**

Gripo pandemijos

Pandeminio gripo A (H1N1) 2009 viruso kilmė

Situacija Europoje galėjo būti daug blogesnė, jeigu...

“ Pandeminis virusas pasirodė Amerikos žemynuose

Pandemijos pradžia Pietryčių Azijoje

“ Pandeminis (H1N1) nepasižymi dideliu patogeniškumu

Labai patogeniškas virusas, pav. A(H5N1)

“ Dalis vyresnio amžiaus žmoni turi imunitetą šiam virusui

Visuotinis imlumas

“ Virusas jautrus oseltamivirui

“ Europoje virusas pasirodė vasarą

Virusas pasirodė rudenį ar žiemą

“ Dažniausiai liga pasireiškia lengvomis klinikinėmis formomis

Labai sunkios ūmios formos

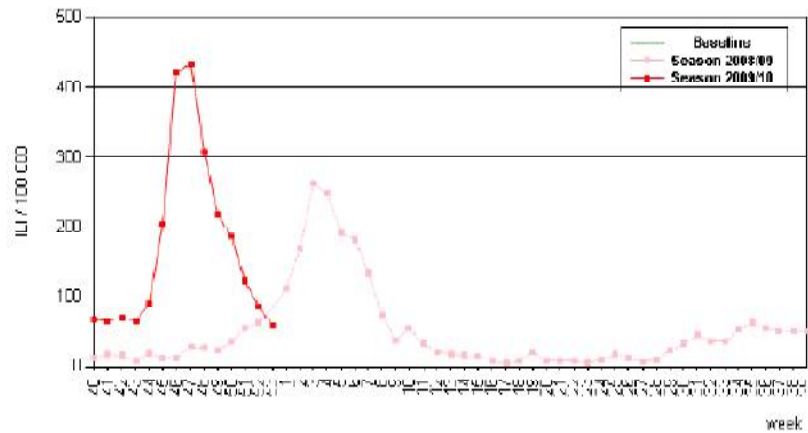
Sezoninio ir 2009 m pandeminio gripo skirtumai

	Sezoninis gripas	2009 m. pandeminis gripas
Virusai	Du A virusai (H1N1), (H3N2) ir B	Beveik išimtinai H1N1v, nežymi dalis H3N2 ir B
Antivirusinis atsparumas	Dauguma virusų atsparūs	Dauguma virusų jautrūs
Užsikrėtimas	Bet kokiose žmonių kolektyvuose	Dažniausiai mokyklose ir namuose
Sunkios formos	Rizikos ir pagyvenusių žmonių grupėse	Maži vaikai, nėščios moterys ir sergantys lėtinėmis ligomis 20-30 proc. – neturintys jokių žinomų rizikos veiksnių Dauguma gimę iki 1957 m. – mažesnis imlumas
Ūmus sunkus plaučių pažeidimas (respiracinis distreso sindromas)	Ypač retai	Dažnesnis

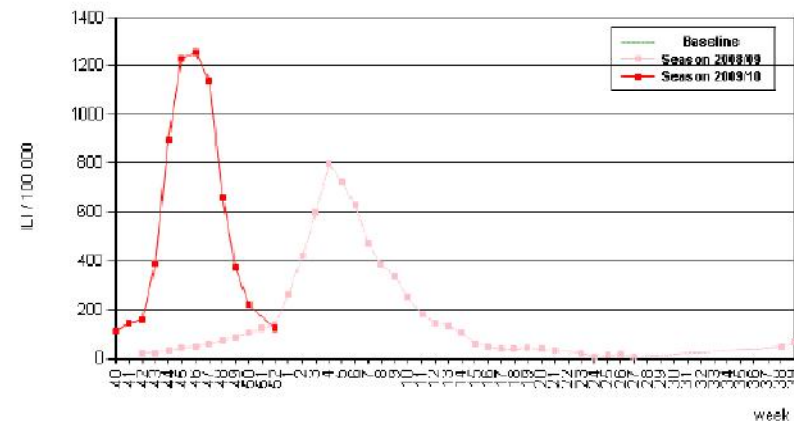
Pandemijos dinamika kai kuriose Europos šalyse

ECDC: Influenza Epidemiological Overview – Season 2008/2009 and 2009/10
(data accessed: 8th Jan 2010)

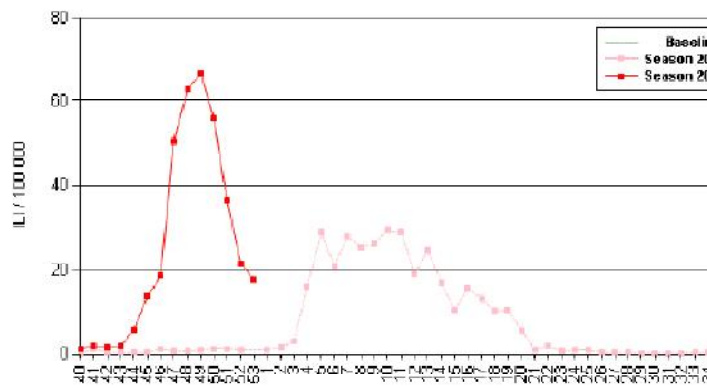
Denmark (week 40/2008 – 53/2009)

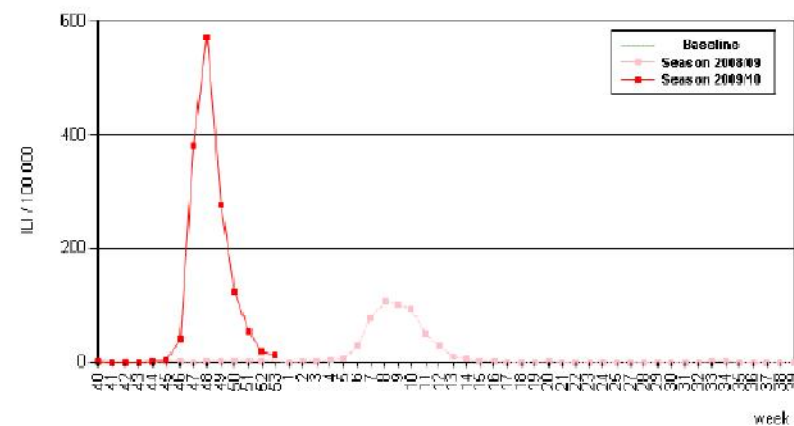
Italy (week 40/2008 – 52/2009)

Estonia (week 40/2008 – 53/2009)

Lithuania (week 40/2008 – 53/2009)

Pandemija Lietuvoje 2009, H1N1

- “ Sergamumas pradėjo didėti 45-ą metų savaitę (lapkričio 2-8 d.)
- “ Didžiausias buvo 47-48 metų savaitę (apie 180 atv./10 000 gyv. per savaitę).
- “ 58 iš 60 savivaldybių buvo paskelbta gripo epidemija.
- “ Gripu ir ŪVKTI persirgo apie 183 tūkst. gyventojų

2009 m.

“ birželio 26 d.

- pirmas patvirtintas gripo A(H1N1) atvejis Lietuvoje
- kiekvieno atvejo epidemiologinis ir virusologinis ištyrimas

“ lapkričio 12 d.

- tik hospitalizuotų atvejų epidemiologinis ir virusologinis ištyrimas

“ lapkričio 17 d.

- pirmasis mirties atvejis

“ lapkričio 25 d.

- Tik mirties atvejų epidemiologinis ištyrimas

2010 m. vasario 17 d.

- Paskutinis patvirtintas mirties atvejis (iš viso – 23 atv.)

Table 4: Antiviral resistance by influenza virus type and subtype, weeks 40/2009–18/2010

Virus type and subtype	Resistance to neuraminidase inhibitors				Resistance to M2 inhibitors	
	Oseltamivir		Zanamivir		Isolates tested	Resistant n (%)
	Isolates tested	Resistant n (%)	Isolates tested	Resistant n (%)		
A(H3N2)	0	0	0	0	0	0
A(H1N1)	0	0	0	0	0	0
A(H1N1)v	1453	37 (2.5%)	1447	0	205	205(100%)
B	0	0	0	0	NA*	NA*

* NA - not applicable, as M2 inhibitors do not act against influenza B viruses

Hospitalizacija ir mirštamumas

Hospitalisations and deaths

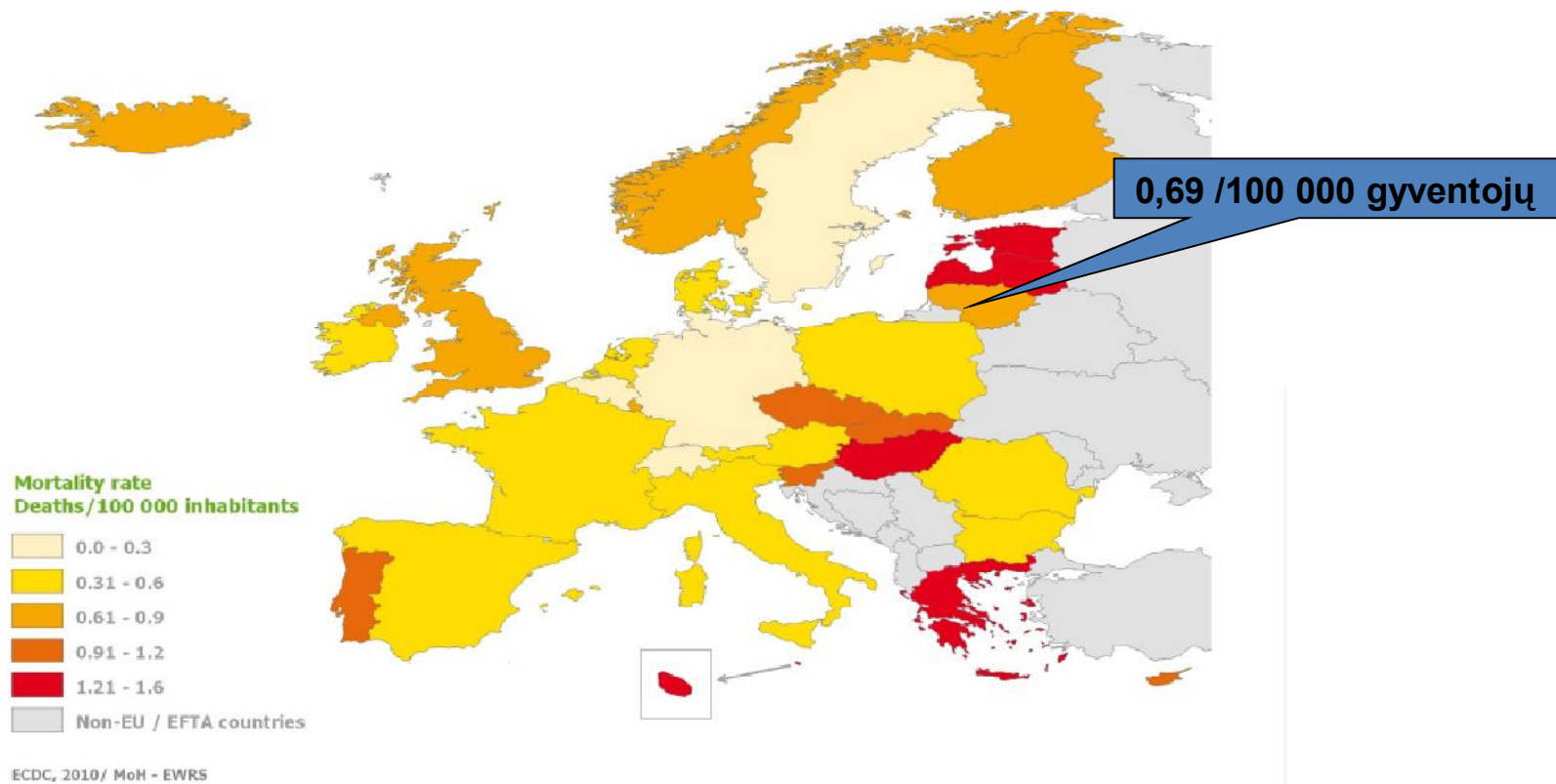
Seasonal influenza: Older adults and people in clinical risk groups.

Pandemic 2009: Children, younger adults, pregnant women, people in clinical risk groups.

Mirtingumas

Mortality rate due to 2009 Pandemic Influenza A(H1N1)
in EU and EFTA countries, from 28 April 2009 to 15 March 2010

PSO rekomendacijos popandeminiam laikotarpiui

(popandeminis periodas – nuo 2010 m. rugpjūčio 10 d.)

- “ A(H1N1) cirkuliuos kaip sezoninis gripas dar keletą metų
- “ Sezoninio gripo plitimas nenuspėjamas
 - . Protrūkliai
 - . Rizikos grupės
 - . Komplikacijos
- “ Sveikatos priežiūros institucijos turi likti budrios ir pasirengusios

PSO rekomendacijos popandeminiam laikotarpiui (2)

- “ Sergamumo kvėpavimo takų infekcijomis sekimas
- “ Vakcinacija
- “ Tinkamas susirgusiųjų gydymas ir priežiūra

Pasaulio sveikatos asamblėjos, Komisijos ir Europos Parlamento rekomendacijos

- “ Didinti visų rizikos grupėms priklausiančių žmonių skiepijimo nuo sezoninio gripo mastą, kad iki 2006 m. būtų skiepijama bent 50 % vyresnių žmonių, o iki 2010 m. – **75 %**.(PSA rezoliucija Nr. 56.19, 2003 m. gegužės 28 d.)
- “ PSO siūloma terminą pratęsti **iki 2015 m.** arba, jei įmanoma, kuo ankstesnei datai

2010/2011 m. vakcinų antigeninė sudėtis

- “ — an A/California/7/2009 (H1N1)-like virus;
 - an A/Perth/16/2009 (H3N2)-like virus;*
 - a B/Brisbane/60/2008-like virus.
-
- “ PSO rekomendacija – skiepytis ir tiems kurie skiepyti pandeminio gripo (2009) vakcina

Galimas gripo 2010/2011 scenarijus (ECDC forward look risk assesment, 2010-10-28)

- “ Pagrįstas 2010 m. žiemos Pietų pusrutulyje patirtimi (Argentina, Australija, Čilė, N.Zelandija, ir P.Afrika)
- “ Mažesnis sergamumo lygis nei 2009 m. žiemą
- “ Mažiau sunkių formų ir mirties atvejų
- “ Skirtingai nuo 1968/1970 m. pandemijos
- “ Dominavo A(H1N1) 2009 virusas, tačiau kartu cirkuliavo ir A(H3N2) ir B gripo virusai
- “ Gripo A(H1N1)2009 virusas nuo atsiradimo pakito labai mažai, nors yra nustatyta rezistentiškumo oseltamivirui atvejų

Prognozė

- “ ECDC išvada- kai ir kiekvieną sezoną, laukiama sergamumo gripu epideminio pakilimo, bet jo intensyvumas nenuspėjamas
- “ Neaišku kokia dalis populiacijos persirgo gripu praėjusią žiemą
- “ Nėra įvertintas kolektyvinis imunitetas po skiepimų pandemio gripo vakcina (šalyse svyravo nuo 0 iki 60 proc.)
- “ Tikėtina, kad šalyse kur pasiektos aukštos skiepimų apimtys pandemio gripo ir sezoninio gripo 2010/2011 vakcinomis, gripo viruso plitimas nebus intensyvus
- “ Kiti ŪVKTI sukeliantys virusai lemia asmens sveikatos įstaigų darbo apimtis

Grēsmē

“ Gripo virusas – liūdnai pagarsējēš iš blogosios pusēs dēl jo nenuspējamumo, todēl tai tik vienas iš galimų gripo ateinančią žiemą scenarijų

Padėka už pagalbą rengiant pranešimą

Doc. Kęstučiui Žagminui
Jurgitai Pakalniškienei

Děkoju už děmesj

